



Mis põhjustab Parkinsoni tõbe?

“Ma pean teadma, kust see haigus tuleb ja mis seda põhjustab – miks just mina?”

Parkinsoni tõbi (PT)

Haiguse ja sellega toimetuleku tundmaõppimine

- Parkinsoni tõbi (PT) mõjutab eelkõige ajuosa, mis kontrollib liikumist ja liigutamist: haiguse korral kahjustub (degenereerub) musttuum e. *substantia nigra*, mis asub aju süvastruktuurides. PT progresseerumisel võivad olla haaratud ka teised ajupiirkonnad.

- Musttuumas toodavad pigmenteerunud närvirakud dopamiini, mis toimib keemilise ‘närvülekanalana’. Dopamiini abil kantakse närvirakkude vahel edasi impulsse, et tagada sujuvad ja kontrollitud liigutused.

- Madal dopamiini tase põhjustabki PT sümptomeid: liigustuste aeglust, lihasjäikust, värisemist ja tasakaaluhäireid. Igapäevased tegevused nagu kõndimine, tugitoolist tõusmine, kirjutamine ja riietumine osutuvad raskemaks.

- Kõrge vanus üksi pole PT põhjus. Ka tavalisel vananemisel väheneb dopamiini hulk, kuid PT puhul on dopamiini taseme langus märgatavam. Enne kui PT sümptomid ilmneva hakkavad, on üle 80% dopamiinist vähenenud.

- Vaatamata rohketele uuringutele ei ole teada, mis on PT põhjuseks. Oma osa on geneetilistel teguritel ning keskkonnast pärit mürgistel ainetel. Arvatakse, et PTd põhjustab mitmesuguste tegurite kombineeritud koostoime, mis süvendab vanusega seotud dopamiini produktsiooni vähenemist.

This information was prepared by professional and lay members of the Infopark Project

Last updated : 07/02/04



This project is funded by the European Commission under the Fifth Framework Quality of Life Programme, Contract Number QLK6 2000-00303

- PT ei ole põhjustatud nakkusest, halvast toitumisest, stressist ega meeoluhäiretest.
- Mõnel inimesel võib esineda PT nähtusid, mille põhjuseks on muud haiguslikud seisundid. Seda nimetatakse 'parkinsonismiks'. Põhjusteks võivad olla näiteks mõnede ravimite kõrvalmõjud, ajuinfarkt või Lewy kehakeste dementsus.
- Mõned harvaesinevad neuroloogilised haigused võivad samuti tunduda PTna, kuid neil on mitmeid lisasümptomeid ning neid kutsutakse 'Parkinson-pluss sündroomideks' või atüüpiliseks parkinsonismiks. Nende hulka kuuluvad näiteks multisüsteemne atroofia (MSA) ja progresseeruv supranukleaarne paralüüs (PSP).
- Kokkuvõtteks, PT on üks sagedasemaid kroonilisi neuroloogilisi haigusi, mis esineb peamiselt vanematel inimestel, kuigi võib avalduda ka noorematel täiskasvanutel. Üle 65aastastest põeb Parkinsoni tõbe üks inimene sajast.

LISAINFORMATSIOON

Teie arst või mõni teine PT spetsialist oskab vastata teid huvitavatele PT puudutavatele küsimustele. Teavet jagab ka Parkinsoni Haiguse Selts
info@parkinson.ee
<http://www.parkinson.ee/haigus.htm>
<http://www.parkinsons.org.uk>

Kasulik kirjandus:

Toomas Asser. Parkinsoni tõbi: nõuandeid haigetele ja nende peredele, 1996.
 'Understanding Parkinson's Disease', by J Pearce and Tony Smith, published in 2000 by Family Doctor Publications, London. ISBN 1898 20 5868

Kasulikud viited:

PD Internet Resources Site
<http://www.jamesparkinson.org.uk>
 US National Organisation of Parkinson's disease, causes of illness
<http://www.ninds.org.hgf/hgfdsa/>

This information was prepared by professional and lay members of the Infopark Project

Last updated : 07/02/04



This project is funded by the European Commission under the Fifth Framework Quality of Life Programme, Contract Number QLK6 2000-00303